

ПРЕВЕНЦИЯ ЧРЕЗ АВТОМОБИЛНОТО ЗАСТРАХОВАНЕ

ДОЦ. Д-Р БОЯН ИЛИЕВ

(Продължение от бр. 10)

Незастрахователнотехническите -

ВТОРАТА ГРУПА -

начини за стимулиране превантивното поведение на застрахованите се отличават от застрахователнотехническите по това, че нямат отношение към сключените застрахователни договори и най-малкото не могат да бъдат налагани на застрахованите. По принцип те са насочени към съзнанието на застрахованите, като им дава възможност да проумеят рисковете, на които са изложени, но могат да бъдат свързани и с финансови стимули. Конкретните възможности тук са две: набиране на статистическа информация в подходящи направления и финансиране от застрахователите на превантивни мероприятия, провеждани от застрахованите.

Първо. Набиране на статистическа информация относно причините за възникване на ПТП. Основната информация, свързана с причините за възникване на ПТП, се намира в органите, които контролират пътният транспорт. Това обаче не пречи на застрахователите също да набират подобна информация, още повече че те анализират подробно причините, преди да извършат застрахователното плащане. Информацията не трябва да бъде ограничавана само в рамките на причините, които дават основание на застрахователя да откаже плащане, а да обхваща всички обстоятелства, имащи отношение към ПТП. Тези обстоятелства могат да бъдат обособени в три групи:

- лице в качеството си на водач на МПС. Тук се отнасят по-важните рискови характеристики на водача: пол; възраст; шофьорски стаж; професия; образование; здравословно състояние; поведение „зад волана“, изразено чрез брой отнети точки; регистрирани участия в ПТП през минали периоди;

- околната среда, в която се извършва пътният транспорт. Тя включва: категорията на пътя; броя на пътните платна; състоянието на пътя, включително хоризонталната и вертикалната маркировка; интензивност на контрол в определени отсечки; времето под формата на разбивка на ПТП по часове на деня, по дни на седмицата, по седмици на месеца и по месеци на годината; климатичната обстановка; интензивност на движението и пътните особености на населеното място, в което то се извършва;

- МПС. Броят на пътните

произшествия, които се дължат на автомобилите, е много по-малък от този, причинен от водачите. Това обаче не е основание тази група причини да останат извън наблюденията на застрахователите. Обект на наблюдение са: техническите причини за ПТП по видове; вида на моторното превозно средство; марката на автомобила; безопасността на шофьора; възрастта на автомобила.

Набраната от застрахователите статистическа информация има значение на първо място за самите тях, тъй като ще им позволи по-нататъшното индивидуализиране на застрахователната премия. Дружества, които индивидуализират застрахователната премия, имат пазарната изгода да предлагат застрахователната услуга на цена, адекватна на рисковите особености на обекта за застраховане.

На следващо място тази информация, в обобщен вид, трябва да бъде предоставена на обществеността чрез публикации в медиите, в отделни издания и чрез включването ѝ в подготовката на нови водачи на МПС или при подготовката на водачи, явяващи се на проверочни изпити.

Пълната информираност на хората за причините, които могат да доведат до ПТП, им позволява, когато тръгнат на път, да са наясно за опасностите, с които могат да се срещнат. Предупреденият човек действа винаги по-адекватно от непредупредения. Освен това познаването на своите лични качества като човек и участник в уличното движение, на самото МПС, на пътя и на климатичната обстановка и тяхното съпоставяне със статистическите данни за причините за ПТП позволява на водача да избере подходящото време за пътуване и да си наложи подходящото поведение на пътя.

Статистическата информация следва да се представя и на органите, имащи отношение към сигурността на пътният транспорт. Те се занимават с годишните технически прегледи на МПС, с текущия контрол на пътното движение, със състоянието на пътя, включително с хоризонталната и с вертикалната маркировка. Информацията насочва тяхното внимание към най-важните причини за ПТП, което позволява елиминирането им.

Остава открит въпросът за организирането на набиране

на информацията. При всички случаи е задължително да има национален център за обработка и анализ на постъпващата от застрахователните дружества информация. Наблюдаваните параметри трябва да бъдат еднакви за всички дружества.

Второ. Алармиране на общественото мнение чрез брошури, онагледяващи ПТП със снимки и схеми на обстоятелствата, при които те са възникнали. Така водачите на МПС придобиват визуална представа за причините и следствието от инцидентите по пътищата.

Трето. Финансиране на застрахователите на превантивни мероприятия, извършвани от застрахованите. Тази възможност беше широко използвана, когато имаше монопол върху застраховането и застраховките бяха задължителни. Условието обаче сега са променени. Основната разлика е, че няма монопол върху застраховането и че застра-

ховка „Каско“ за МПС е доброволна. Въпреки това е възможно застрахователните дружества да организират фонд „Превантивни дейности“, като отчисляват в него процент от застрахователните премии, събирани по автомобилното застраховане. Част от тези средства (примерно 50%) трябва да се разпределят между органите, които се грижат за сигурността на движението по пътищата съобразно предварително разработените от тях и за одобрени от застрахователите проекти за подобряване на пътната обстановка. Тук става въпрос за превантивна дейност на национално ниво. Следователно трябва да има оторизиран от застрахователите орган, който да защитава техните интереси при одобряването на проектите и при контрола на изпълнението

им. Вариантът всеки застраховател сам да се разпорежда със средствата от фонд „Превантивни дейности“ е неприложим, тъй като едва ли някой ще отдели средства за мащабни мероприятия, при условие че и други застрахователни дружества ще имат полза

от тях.

Другата част от средствата във фонда могат да се използват за финансиране на помалки по стойност превантивни мероприятия по усмотрение на самите застрахователни дружества.

Тук може да се възрази, че застрахователните дружества няма да са равнопоставени, тъй като премийният им приход от автомобилното застраховане, респективно големината на фонд „Превантивни дейности“, а следователно и отчисленията за мероприятия от национален мащаб, ще бъдат различни. Финансовите средства, които идват от едни застрахователни дружества, ще бъдат по-големи от средствата от други. Това е така, но превантивният ефект от тяхното влагане ще бъде много по-силно изразен за дружествата, отделили повече средства, защото съвкупността от застраховани, върху която превантивните мероприятия ще въздействат, е по-голяма. Инвестираните средства ще се възвърнат в застрахователните дружества под формата на намаляване на застрахователните плащания, респективно и върху разнасяните по уреждането на щетите.

Превантивната функция на застраховането, въпреки че не е свързана с неговата същност, не бива да се разглежда като неприсъща за него. Тя в никакъв случай не може да измести основната функция на застраховането (финансово компенсирание на случайно възникнали загуби). В момента обаче се налага тази функция да бъде изведена като главна допълнителна функция - поне в сферата на автомобилното застраховане. Застрахователите трябва да я разглеждат не само през призмата на собствения си интерес, макар че това е неизбежно, но и от гледна точка на интересите на обществото. Активното включване на застрахователите в кампанията за увеличаване сигурността по пътищата чрез посочените начини ще доведе до намаляване на ПТП и на последиците от тях. Дори намалението да е само с един процент, това означава да бъдат избегнати ежегодно минимум десет човешки жертви, стотици наранени хора, стотици хиляди левове материални щети и количествено неизмерими морални вреди от автомобилни катастрофи.

НОВИНА
НА БРОЯ

ОБЕЗПЕЧИТЕЛЕН ФОНД ЩЕ ГАРАНТИРА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ ПРИ ФАЛИТ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ

(Продължава от стр. 2)

На практика фондът ще натрупва средства с минимално увеличение на годишните премии на застрахованите. А ще гарантира вземанията на хората със застраховки „Гражданска отговорност“ на автомобила, задължителна „Злополука на пътищата“, както и застраховките „Живот“ със спестовен

елемент. Парите, натрупани във фонда, ще се управляват в ДЦК. Ако посредством този фонд се постига ниво на сигурност от около 10 % от резервите в двата сектора, т.е. около 10 на сто от задълженията да бъдат гарантирани, това според Агайн е високо ниво на сигурност. Прогнозата е този процент да бъде достигнат за 5 години без особено оскъпяване на заст-

рахователните продукти, т.е. над сегашната цена ще се добавят още по 1%-2% от премийния приход. Така например по застраховката „Гражданска отговорност“ оскъпяването ще бъде от порядъка на 1.50 лв., а за животозастраховането със спестовен елемент - около 4 лева.

ИЛЕАНА СТОЯНОВА

**БЪЛГАРСКИ
ИМОТИ**

ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ КОМПАНИИ

MEMBER OF
VIENNA
INSURANCE GROUP

1408 София
ул. Балша бл.№ 8

тел. 02/ 915 8787
факс 02/ 915 8798

e-mail: office@bulgarskiimoti.bg
http://www.bulgarskiimoti.bg